

Плевральная пункция и дренирование плевральной полости наиболее оптимальный способ лечения.

Пневмоторакс новорожденных не является фактором риска развития некротизирующего энтероколита.

АСНОЎНЫЯ ЭТАПЫ ФАРМІРАВАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МЕДЫЦЫНСКАЙ ТЭРМІНАЛОГІІ

Варанец В.І.

УА “Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт”

Вывучэнне праблем беларускага тэрміназнаўства з’яўляецца важнай задачай лінгвістыкі. На працягу ўсёй гісторыі развіцця чалавецтва тэрміналогія адыгрывала і адыгрывае значную ролю ў зносінах паміж людзьмі, з’яўляецца эфектыўнай прыладай засваення розных спецыяльнасцей, сродкам паскарэння навукова-тэхнічнага прагрэсу, што надае актуальнасць дадзенаму даследаванню.

Уласная беларуская тэрміналогія звязана сваімі вытокамі з агульнаіндаеўрапейскай мовай-асновай і агульнаславянскай мовай-асновай, на базе якіх і ўзнікла беларуская мова. Агульнаславянскае слова ўрач мае агульны карань са словам “ўракаць”, што азначала чарадзея, які лячыў рознымі замовамі хваробы і ўрокі. Захаваліся да нашых дзён рукапісныя крыніцы з першай медыцынскай лексікай агульнаславянскага пласта: воспа, галава, сэрца, вуха рука і інш. Арганічна папоўнілі беларускую літаратурную мову і старабеларускія словы: зрок, дыхавіца, каса, макаўка, шыя, сківіца і інш. Цесная сувязь з Еўропай, асабліва пасля стварэння Рэчы Паспалітай (1569), садзейнічала запазычанню і засваенню нашамі суайчыннікамі грэка-лацінскай лексікі, у тым ліку і медыцынскага характару: адэноід, кампрэс, тубус і інш. Досыць вялікі ўплыў на беларускую медыцынскую тэрміналогію зрабіла польская мова, якая амаль два стагоддзі панавала на тэрыторыі тагачаснай Беларусі. Трывала прыжыліся ў нашай мове такія словы, як гуз (Guz – Tuber), раменьак (Kosc ramienna – Humerus), патыліца (Potylicia – Occiput), скроневае коцьце (Kosc skroniowa – Os temporale) і інш.

Пасля трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай і далучэння Беларусі да Расійскай імперыі (1795) у медыцынскай лексіцы з’явіліся словы ампула, кансіліум, акуліст, пацыент і інш. Аднак уласнабеларуская тэрміналагічная лексіка ў гэты перыяд практычна не распрацоўвалася, паколькі працягвалася дыскрымінацыя беларускай мовы з боку расійскіх уладаў. Тыпова беларускія тэрміны можна было сустрэць толькі на дыялектным узроўні: тутніца, вурзпель, кабылянец, кукса і інш.

Першая палова 20-га стагоддзя адзначылася працэсам актыўнай беларусізацыі. У 1921 годзе пачала сваю працу Беларуская навукова-тэрміналагічная камісія. Вялікую ўвагу яна надавала распрацоўцы медыцынскай тэрміналогіі. З 24-х выпускаў беларускай навуковай тэрміналогіі тры былі прысвечаны менавіта медыцынскай тэрміналогіі.

Беларускую медыцынскую лексіку папоўніла вялікая колькасць новых слоў: каморка, спарон, цягліца, кіла, ляксы і інш.

Зыходзячы з моўнага паходжання, функцый, форм пісьменасці, сучасную беларускую медыцынскую тэрміналогію можна раздзяліць на наступныя асноўныя групы: спрадвечна беларускія найменні; запазычаныя класіцызмы; заходнееўрапейскія. На дзевяностыя гады 20-га стагоддзя прыходзіць чарговы ўздым цікавасці да беларускай мовы, у тым ліку і да медыцынскай тэрміналогіі. Выходзіць шэраг перакладных тэрміналагічных слоўнікаў, кожны з якіх прытрымліваецца сваёй тэорыі папаўнення беларускай медыцынскай лексікі. Так “Кароткі расейска-беларускі фізіялягічны слоўнік” А.Стасевіча і С.Варыёцкага перанасычаны аўтарскім наватворамі, “Русско-белорусский медицинский словарь. Опыт словаря-справочника” А.Ф. Гарэлавай грунтуецца на калькаванні запазычаных тэрмінаў на беларускую мову. З’яўляецца цэлы шэраг вузкасפעцыяльных слоўнікаў па фізіялогіі, цыталогіі, скурных і венерычных хваробах. Галоўнай задачай, якая вызначаецца ў наш час, з’яўляецца аналіз і сістэматызацыя ўсіх беларускамоўных медыцынскіх тэрмінаў, стварэнне адзінага поўнага медыцынскага слоўніка на беларускай мове.

ЛІТАРАТУРА

1. Беларуская навуковая тэрміналогія. Вып. 9. Nomina anatomica = Анатамічныя назвы. Вып. I. Termini generales. Osteologia Syndesmologia. = Агульныя назвы. Касьцяведаньне / Ін-т Беларускае Культуры. Мэдычная сэкцыя. Аддзел першы. Сэрыя V. Кніга 9. - Менск, 1926.
2. Беларуская навуковая тэрміналогія. Вып. 13. Nomina anatomica albanithenica. Вып. 2. / Ін-т Беларускае культуры. Мэдычная сэкцыя. Аддзел першы. Сэрыя V. Кніга 13. - Менск, 1927.
3. Беларуская навуковая тэрміналогія. Вып. 20. Nomina anatomica albanithenica. Вып. III. / Беларус. Акад. Навук. Аддзел гуманіт. Навук. Ін-т навуковае мовы. Аддзел першы. Сэрыя V. Кніга 20. - Менск, 1929.

КАЧЕСТВО ЖИЗНИ ПОСЛЕ ЭНДОВАСКУЛЯРНЫХ ВМЕШАТЕЛЬСТВ ДИСТАЛЬНОЕ ЩЕЛИ КОЛЕННОГО СУСТАВА Василевский В.П., Васильчук Л.Ф., Черний В.А., Костюкович С.В., Шикасюк В.П.

Гродненский государственный медицинский университет

Актуальность. Эндовазальные вмешательства на артериях голени являются одними из наиболее перспективных и развивающихся направлений в лечении дистальных атеросклеротических поражений у пациентов с хронической ишемией нижних конечностей (ХИНК). В настоящее время не определены четкие показания к эндоваскулярным вмешательствам, международная классификация TASC II при поражениях дистального щели коленного сустава не разработана, поэтому отсутствуют критерии выбора способа реканализации в зависимости от степени поражения, нет комплексного хирургического и эндоваскулярного подхода к лечению при многоэтажных поражениях, не определена лечебная тактика при осложнениях после баллонной ангиопластики и стентирования.